

Korszerű világítótestek a lakásban

7. osztály

Technika, életvitel és gyakorlat

Gyertyától a LED-ig

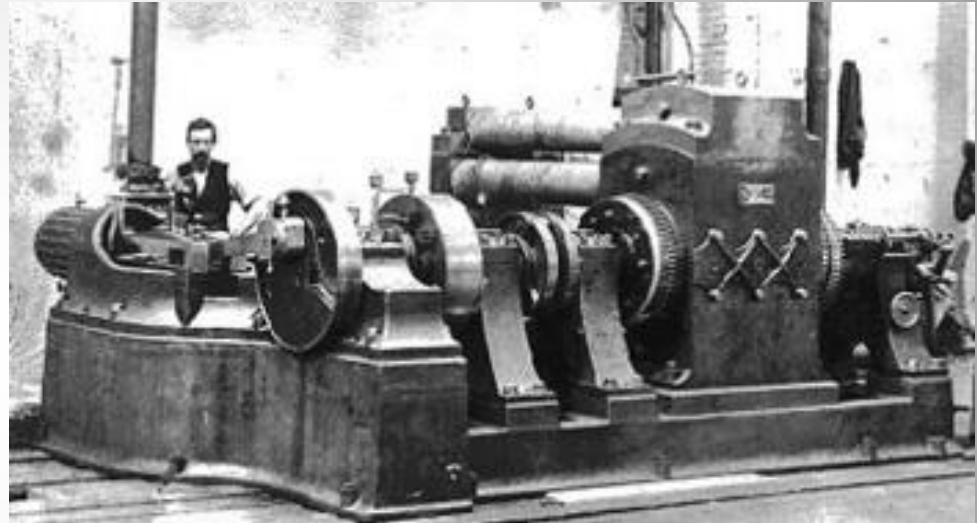
Az éjszaka sötétjét mindig igyekeztünk elűzni. Hosszú idő telt el addig, amíg a tábortűztől eljutottunk a mai világító testekig.

Villanyvilágítás megjelenése

- Mióta van jelen az elektromos áram a lakásokban?
- **Az áramszolgáltatás a villanykörte feltalálását követően, az 1880-as években kezdődött.**

1881. Párizsi Világkiállítás, Edison Jumbo dinamójának bemutatása.

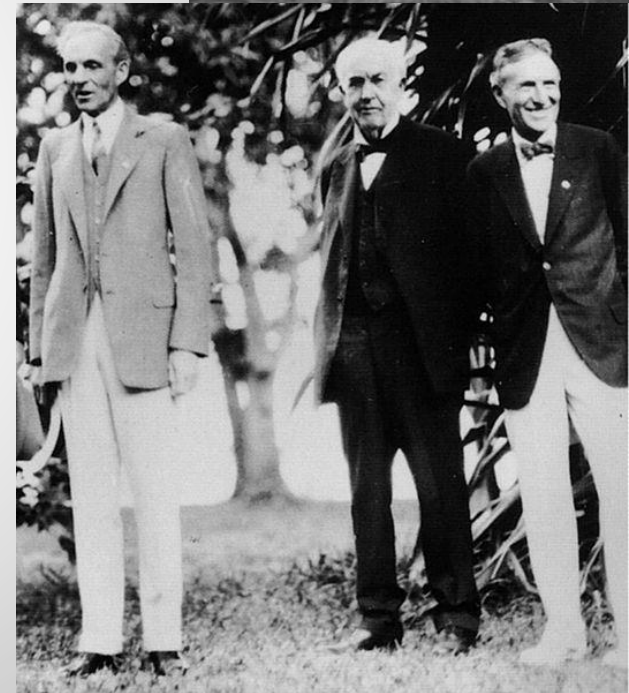
Milyen fényforrást használjunk?

Világító eszközök összehasonlítása

Edison izzója

- A ma használatos izzólámpa ősének a feltalálójának hivatalosan Thomas Alva Edisont tekintik.
- Korábban többen megpróbálták kereskedelmi forgalomba hozni a lámpát, de nem jártak sikerrel.
- Végül a szabadalmat **1879-ben** Edison-nak adták .

Thomas Alva Edison
(1847-1931)

Edison 1929 február 11-i születésnapján, Henry Ford és **Harvey Firestone** között

A hagyományos izzók igen gazdaságtalanok

Az Edison által feltalált villanykörte ideje lassan lejárt, mert nagyon rossz hatásfokúak.

Magas hőmérsékletük miatt nagy a hőveszteség.

Nem véletlenül nevezik őket izzónak.

Az Európai Unióban 2012 szeptemberétől be is szüntették a hagyományos izzók forgalmazását.

2012-ben Európában a világítás tette ki a teljes áramfogyasztás mintegy 20 százalékát, ezen próbált változtatni az Európai Unió.

Fénycsövek

Munkahelyeken,
iskolákban,
közintézményekben az
izzóknál sokkal
gazdaságosabb
fénycsöveket használják
világításra.

A legkorszerűbb fényforrások egyike a LED-es fényforrás

A LED-es fényforrások
alacsony energiaigénye, a
hosszú élettartama
eredményezi gyors
elterjedésüket.

90%-al kevesebb fogyasztás
energiatakarékos

LED

6500 K
E27

LED izzó
12W

+

nem bántja a szemet

BestDealz

Mit jelentenek az egyes jelölések?

Mit nézzünk fényforrás vásárlásakor?

Nézzük, hogy mi micsoda:

Watt (W) – ezt mindannyian ismerjük, nem csak a fizika óráról, hanem a mindennapi életből is, ez a fényforrás teljesítményét jelöli. Tehát egy 60 wattos izzó sokkal többet fogyaszt, mint egy 15 wattos.

Lumen (Lm) – az izzó fényerejét mérik ezzel, tehát hogy mennyire erősen világít. Minél erősebb, annál magasabb a lumen értéke. Ha nagyon le szeretnénk egyszerűsíteni, akkor mondhatjuk, hogy míg korábban a watt számot néztük, ha meg akartuk állapítani egy izzó erősségét, **mostantól viszont a lument kell.**

Jelentős fogyasztás csökkenés

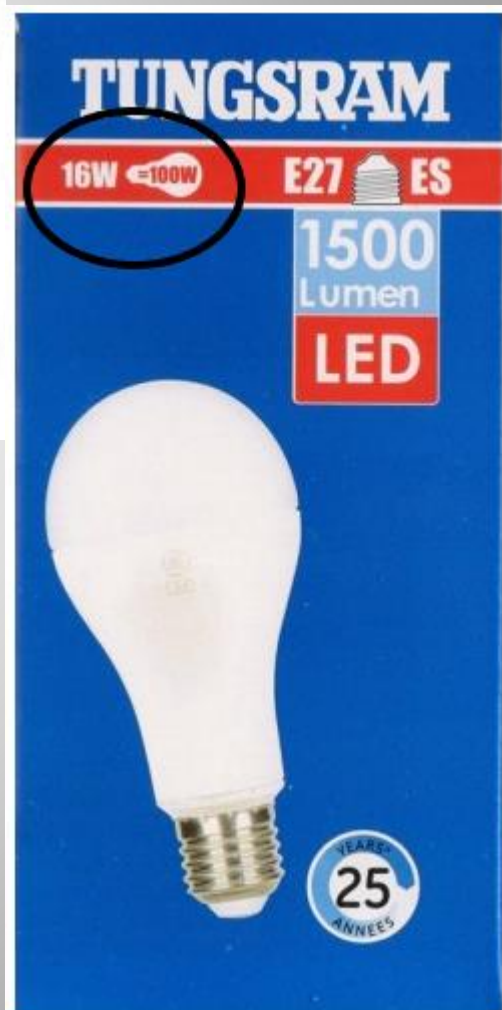
Egy hagyományos 100 wattos izzó fénye igen erős, alkalmas egy szoba megvilágítására.

Ennek az izzónak a fényerejével bíró modern LED-es fényforrás kevesebb, mint 20 watt teljesítményű.

A különbség óriási.

Ennek értéke az egyes gyártók lámpáinál **kis mértékben eltérhet.**

A hagyományos izzókkal történő összehasonlítást fel szokták tüntetni fényforrások dobozán.

Fényforrások összehasonlítása

WATT vs. LUMEN

ENERGIA MEGTAKARÍTÁS

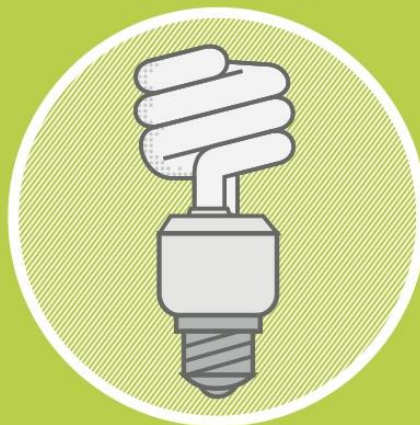
Izzólámpa

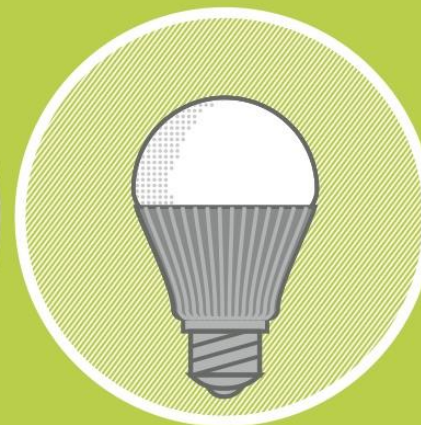
Halogén lámpa

Kompakt fénycső

LED

Megtakarítás: 0%

Watt	Lumen
25 W	220 lm
40 W	415 lm
60 W	710 lm
75 W	935 lm
100 W	1340 lm

Megtakarítás: 30%

Watt	Lumen
18 W	170 lm
28 W	345 lm
42 W	360 lm
35 W	840 lm
70 W	1200 lm

Megtakarítás: 80%

Watt	Lumen
5 W	270 lm
8 W	505 lm
12 W	741 lm
15 W	970 lm
20 W	1220 lm

Megtakarítás: akár 90%

Watt	Lumen
4 W	250 lm
5,5 W	470 lm
9 W	806 lm
10,5 W	1055 lm
13,5 W	1521 lm

Hőmérséklet mértékegysége

- Az SI mértékrendszerben a hőmérsékletet nem Celsius fokban, hanem **Kelvinben** adják meg. (A Celsiusban megadott értékhez 273-at kell hozzáadni, hogy Kelvinben kapjuk meg a hőmérsékletet.)
- Ezt a mértékegységet használják a fényforrások színhőmérsékletének megadásánál is.
- Az egyes határok megadásánál lehetnek kisebb eltérések.

Mit jelent a színhőmérséklet?

A fehér fénynek is vannak árnyalatai. A fehér fény “árnyalatának” a pontosabb értékét a világítótesteknél Kelvinnel, azaz színhőmérséklettel jellemezzük.

A fehér „árnyalatai”

A fehér fénynek is vannak árnyalatai. A fehér fény “árnyalatának” a pontosabb értékét Kelvinnel, azaz színhőmérséklettel jellemezzük.

A megfelelő színhőmérséklet megválasztása azért is különösen fontos tényező, mert nagyban befolyásolhatja közérzetünket.

A melegebb árnyalatok segítenek relaxálni, pihentetik a szemet és nyugtató hatással bírnak, ezzel szemben a hideg színek segítik a koncentrációt, viszont jobban fárasztják szemünket.

Valójában ezt tapasztaljuk akkor is amikor a számítógép monitor előtt töltött órák után irritáltnak érezzük szemünket.

Ha életvitelszerűen, foglalkozásunkból adódóan töltünk hosszú órákat számítógép előtt, mindenképp érdemes alacsonyabb színhőmérsékletre állítani monitorunkat.

Természetes világítás, mesterséges világítás

Természetes világításról a naptól származó fény esetén, **mesterséges világításról** pedig mesterséges fényforrásokból származó fény esetén beszélünk.

A Naptól érkező fény színe folyamatosan változik a nap folyamán, napszaktól és légköri paramétereiktől függően.

Napkelte:	~ 1800-2500K	}	Növekszik a színhőmérséklet
Kora délelőtt:	~ 2500-3500K		
Délelőtt*:	~ 4000-10000K		
Kora délután:	~ 5000K	}	Csökkenő színhőmérséklet
Késő délután:	~ 2500-3500K		
Napnyugta:	~ 1800-2500K		

Színhőmérsékletek osztályozása

A fényforrások színhőmérsékleteit a fenti csoportosítások szerint szokták megadni..

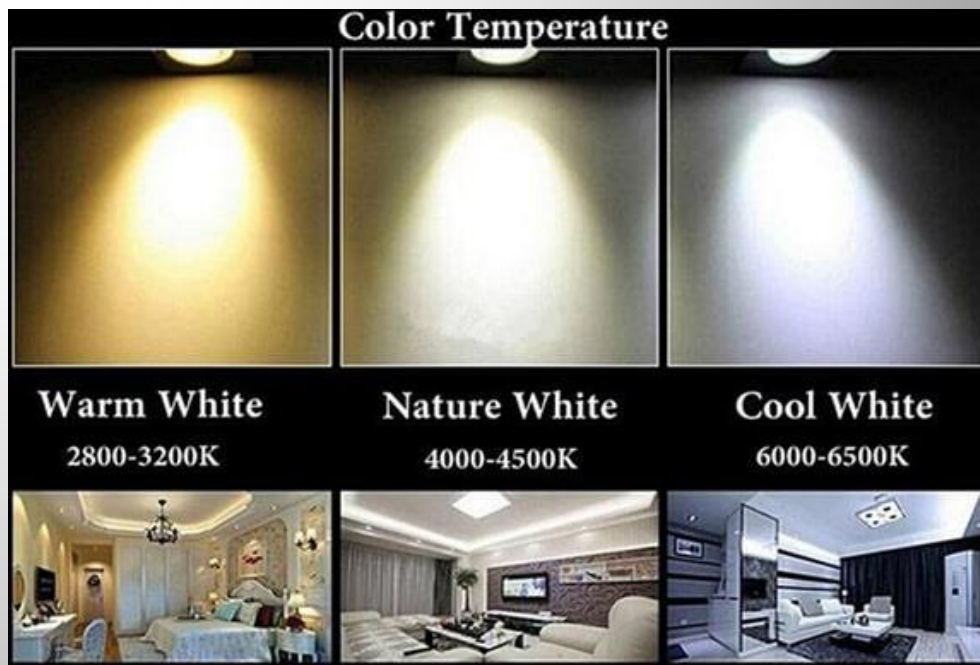

Fényforrások a gyakorlatban

Néhány fényforrás és egy szoba világításának színhőmérsékletének megadása látható a képeken.

Ezek az értékek a megadott határok közé esnek, de az egyes gyártók adatai a fényforrás típusától függően kis mértékben eltérhetnek.

Fényforrások megválasztásának szempontjai

- A lámpák titka, hogy jó helyre kell őket felszerelni. Nagyszobába csillár, hálósobába gyenge fényforrás illik.
- **Ha egy helyiségben tanulni kívánunk, több fényt kell belejuttatnunk.**

